

Petr Sokol: Hnutí Robina Hooda

07.listopadu 2011

www.reflex.cz

27.10.2011

Ve stovkách měst po celém světě se rozhořívá hnutí, které vzešlo z výzvy OKUPUJ WALL STREET! Jedná se o nový sociální a politický proud, jenž vzejde z dnešní ekonomické krize, nebo jen o tradiční levici v radikálnější formě?

Odpověď na tuto otázku neznají ani sami demonstrující, ale hnutí, kterému zatím chybí jasné cíle a výrazní vůdci, každým dnem dostává trochu jasnější tvář. V polovině října překročilo hranice USA a nyní kráčí světem. Je na místě obava, že krize právě zrodila nový radikalismus?

KDE SE VZALI?

Kritici, jako třeba komentátoři americké televizní stanice Fox News, říkají, že se jedná o směsici "tvrdých komunistů, socialistů a těch, kteří vlastně nevědí, proč demonstrují, ale chtějí zažít nějakou akci". Příznivci hnutí naopak zdůrazňují, že se již nejedná jen o "lidi s dredy" ve vlasech a různé "hipíky", ale hlavně o příslušníky nižší střední třídy.

Realita je tedy asi taková, že jádro tvoří veteráni různých levicových sociálních hnutí: protiválečného, na podporu sexuálních menšin, za lidská práva či hnutí, jež vzniklo v souvislosti s hypoteční krizí. Jenže těch není tolik, aby naplnili počty demonstrantů, jež se nyní objevují na náměstích amerických měst. Takže se původní apel "veteránů" musel setkat s ohlasem u části běžných lidí. Dopad krize u nich vyvolal pocit, že za ni platí jen někteří, a to ti slabší a chudší. Proto tolik rezonuje heslo o 99 %, která žijí vedle jednoho superbohatého procenta.

Slabinou hnutí se zatím zdá fakt, že mezi demonstranty v USA jednoznačně převažují bílí Američané a ohlas u menšin zůstává daleko méně výrazný. Programově se jedná v první řadě o utopické hnutí, jež chce prostě "lepší svět". Jeho náplň je tvořena populismem, který propaguje střet obyčejných lidí se "zlými bankami, nenasytými velkými firmami a zlou, zkorumpovanou vládou", chce zdanit bohaté a zavádět ve společnosti větší rovnost. Hnutí zatím není svázáno s žádnou politickou stranou a po krátkém oťukávání se nespojilo ani s americkými odbory. Demokraté sice věří, že by mohlo příští rok pomoci ke znovuzvolení Baracka Obamy do Bílého domu, ale velká část demonstrantů si zatím chce spíše ponechat stranickou nezávislost. To okupační hnutí zatím odlišuje od jeho pravicových protějšků z Tea Party, jež se do Republikánské strany do značného stupně integrovaly. Úplné nepochopení nachází u lídrů republikánů, kteří mluví o vyvolávání třídní války a samozřejmě se také trochu bojí toho, že se hnutí nakonec přece jenom přetaví v levicovou obdobu Tea Party. Hnutí plně využívá ke své organizaci sociální sítě. To mu dává podobně jako v případě arabského jara nebo evropských "rozhněvaných" výhodu flexibility, ale stejně jako u jiných letošních demonstrací má za následek, že nemá jasné vůdce.

OKUPUJ SVĚT!

Hnutí zkusilo 15. října, zda se mu povede vytvořit celosvětovou vlnu demonstrací a stát se globálním politickým hráčem. Světem začala kolovat výzva k nenásilným demonstracím pod heslem "United for Global Change" (Jednotně za změnu světa). Do globálního protestu se podle některých informací zapojilo až 951 měst v 82 zemích světa. Demonstrovalo se od Londýna po Kuala Lumpur v Malajsii. Největší ohlas výzva našla v Evropě, kde stanová městečka zakládala a ulicemi pochodovalo více lidí než v samotných Spojených státech. Hnutí se v mnoha případech protnul s lokálními sociálními protesty, které už nějakou dobu běží. Žebříčku měst s největšími protesty mimo USA nepřekvapivě

věvodí kvarteto z jihu Evropy, jenž je kvůli nestřídmé vládní politice nejvíce zkoušen ekonomickou krizí. Nelze se ani divit, že největší shromáždění, s půlmiliónovou účastí, proběhlo v kolébce ne arabské části letošních protestů - v Madridu. V pomyslném žebříčku následovala Barcelona (350 tisíc) a Řím (200 tisíc). V italské metropoli se protesty zvrhly v masové nepokoje a ničení majetku a daly nahlédnout možné odvrácené tváři celého hnutí.

Sto tisíc lidí vyšlo do ulic ještě v Lisabonu a také v chilské metropoli, kde jsou tahounem studentské protesty. V ostatních městech už ale protesty přitáhly jen jednotky tisíc lidí a třeba v Praze pouze asi 200 účastníků, kteří prošli kolem sídla pražské burzy. Masovost hnutí ve většině zemí chybí a je otázkou, zda nezůstane jen omezené na některé, dluhy "postižené" státy.

Překvapivá je však v Evropě reakce zavedených politiků. Šéf Evropské komise Manuel Barroso navštívil bruselské stanové městečko s několika stovkami demonstrantů a řekl jim, že rozumí jejich vzkazu. Podobně Angela Merkelová se také vyjádřila o hnutí pozitivně, když ocenila jeho snahu zavést daň z finančních transakcí. Jako by oběma politikům z pravého středu nevadilo, že hnutí má vyloženě levicový náboj, a může dokonce v budoucnu znamenat velký problém nejenom pro samotnou pravici. Po zažehnutí celosvětového odporu se prvotní organizátor, kanadský časopis Adbusters (česky třeba Krotitelé reklam), snaží globální vlnu protestů ještě přživit. Zároveň se rozhodl celé hnutí napřít k jedinému cíli. Redaktoři kanadského časopisu si zřejmě uvědomili, že hnutí sice vybudilo velké naděje, publicitu a postupně i výraznější účast demonstrantů, avšak stále zůstává poněkud beztvaré. Ne identifikovaná negace kapitalismu a bankovního systému postrádala náznak konkrétnějších návrhů na řešení.

Tím jednoznačným cílem se po dle výzvy časopisu stalo zavedení požadavku na zavedení tzv. daně Robina Hooda. Ta by měla být ve výši jednoho procenta a měla by zatížit veškeré finanční transakce a měnové obchody. Myšlenka této daně není nová a už se déle než rok díky původní kampani ve Velké Británii diskutuje na mnoha fórech světové politiky, včetně protestujícími nenáviděné skupiny G7 nebo G20. Myšlenku podporují i mnozí zástupci politického establishmentu v čele s Angelou Merkelovou nebo šéfy Evropské komise.

Sebevražedné pojetí politiky došlo tak daleko, že daň někteří evropští lídři prosazují v rámci EU, přestože odborníci v čele se šéfem Evropské centrální banky varují, že její jednostranné zavedení jen v EU výrazně poškodí evropské ekonomiky, které zažijí odliv kapitálu do zemí, kde Robin Hood "řádit" nebude. Demonstranti z okupačního hnutí si však samozřejmě chtějí vynutit globální zavedení daně.

POCHOD DO CANNES

Na podporu daně Robina Hooda by se mělo z iniciativy "okupantů" uskutečnit druhé kolo globálních protestů, jež je svoláno na sobotu 29. října a nese v revolučním slovníku pojmenování "Světový pochod". Datum nebylo vybráno náhodně, protože proběhne v předvečer konání summitu lídrů dvaceti nejbohatších států světa - skupiny G20 - ve francouzském Cannes. Adbusters již začali šířit pomocí Twitteru heslo: ROBINHOOD, které má účastníky mobilizovat k jasnému směřování k jednomu konkrétnímu cíli a světové lídry v Cannes deklarovat, že pod tlakem ulice přistupují na celosvětové zavedení daně Robina Hooda. Kolik lidí přijde po celém světě tentokrát? Co budou chtít demonstranti, pokud politici v Cannes ustoupí?